

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a Mgr. Petra Sedláka, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **Ing. et Ing. S. P.**
bytem X
zastoupená advokátem JUDr. Martinem Halahijou
sídlem tř. Jaroše 1844/28, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Velitel 74. mechanizovaného praporu**
sídlem Vojenský útvar 6142, ul. Sokolovská, 685 13 Bučovice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v tom, že žalovaný vydal dne 30. 6. 2023 potvrzení o službě a hodnocení vojáka z povolání při zániku služebního poměru týkající se žalobkyně

takto:

- I. Žaloba se **odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení **bude** žalobkyni **vrácen** zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Soud **vyzývá** žalobkyni, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení tohoto usnesení sdělila soudu číslo bankovního účtu, na nějž má být soudní poplatek vrácen.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou dne 20. 10. 2023 Městskému soudu v Praze se žalobkyně domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného – Ministerstva obrany České republiky. Uvedla, že byla vojákyní z povolání od 1. 4. 2019 do 30. 6. 2023. Služební poměr ukončila na vlastní žádost z důvodu šikany ze strany velitele 74. mechanizovaného praporu; průběh služebního poměru a skutkové okolnosti týkající se tvrzené šikany žalobkyně v žalobě podrobně popsala. Při nahlížení do svého osobního spisu dne 21. 8. 2023 žalobkyně zjistila, že dne 30. 6. 2023 bylo vydáno a do spisu založeno potvrzení o službě a hodnocení vojáka z povolání při zániku služebního poměru („hodnocení při zániku služebního poměru“). Tento dokument byl vydán v rozporu se zákonem, neboť žalobkyně o něj nepožádala, jeho obsah je lživý, účelový a nadmíru škodlivý, jelikož představuje reálnou překážku pro další zaměstnávání žalobkyně. Účelem hodnocení při zániku služebního poměru je potvrdit službu vojákovi pro účely sociálního zabezpečení, zákoníku práce či např. veřejného zdravotního pojištění, případně rovněž k přestoupení z Armády České republiky do jiného ozbrojeného sboru. Žalovaný však hodnocení zneužil k bezdůvodnému poškození žalobkyně a ke způsobení újmy na jejím dobrém jméně, cti, reputaci i nezvratné újmě na její

profesní (i budoucí) kariéře. Nezákonnou praxí je u těchto hodnocení při zániku služebního poměru dosahováno eliminace nežádoucích vojáků z povolání, kteří brojí proti systematické šikaně v armádě, personálním, právním i faktickým nezákonným postupům či poukazují na pochybení svých velitelů či důstojníků. Žalobkyně proto navrhla, aby soud předmětné hodnocení při zániku služebního poměru „zrušil“ a uložil žalovanému povinnost skartovat či zničit každé neoprávněné a nezákonné hodnocení při zániku služebního poměru týkající se žalobkyně.

2. Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. 10. 2023, č. j. 10 A 133/2023-16, žalobkyni poučil o svém názoru, že žalovaným služebním orgánem by měl být velitel 74. mechanizovaného praporu; současně ji vyzval k opravě označení žalovaného. Žalobkyně výzvě vyhověla podáním ze dne 1. 11. 2023, jímž žalovaného změnila v souladu s poučením městského soudu. Městský soud následně usnesením ze dne 9. 11. 2023, č. j. 10 A 133/2023-28, věc postoupil Krajskému soudu v Brně jako soudu místně příslušnému podle sídla žalovaného.
3. Dne 13. 12. 2023 byla věc předložena Krajskému soudu v Brně. Krajský soud nejprve zkoumal, zda jsou splněny podmínky, za nichž může věc projednat. Zaměřil se přitom na přípustnost žaloby, neboť podle § 85 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), platí, že žaloba je nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.
4. Podle § 23 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, nazvaném „Písemné hodnocení při zániku služebního poměru“ platí, že při zániku služebního poměru je služební orgán povinen vydat na žádost vojáka nejpozději dnem zániku služebního poměru potvrzení o službě a písemné hodnocení, ve kterém musí být vyhodnocen celý průběh služebního poměru.
5. Z citovaného ustanovení vyplývá, že hodnocení při zániku služebního poměru se vydává výlučně na žádost vojáka a jeho obsahem je zejména zhodnocení celého služebního poměru. Podkladem takového hodnocení logicky budou jednotlivá služební hodnocení zpracovaná v průběhu služby ve smyslu § 17 zákona o vojácích z povolání (srov. Skoruša, L., Daněk, J. a kol. *Zákon o vojácích z povolání. Komentář*. Praha : Wolters Kluwer, 2018). Z konstantní judikatury přitom vyplývá, že služební hodnocení vydaná dle § 17 zákona o vojácích z povolání jsou vyloučena ze soudního přezkumu a lze je přezkoumat jen jako podkladový úkon ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s. Samotným služebním hodnocením se totiž nezakládají, nemění ani neruší práva a povinnosti – jedná se toliko o podklad pro rozhodování ve věcech služebního poměru (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2023, č. j. 6 As 230/2022-30).
6. Podle názoru soudu má však hodnocení při zániku služebního poměru dle § 23 zákona o vojácích z povolání jinou povahu, než služební hodnocení dle § 17 téhož zákona. Hodnocení při zániku služebního poměru totiž zjevně neslouží pro rozhodování ve věcech služebního poměru vojáka – neboť ten je již ukončen. Je vydáváno výlučně na žádost vojáka, který s ním může naložit dle svého uvážení, typicky jej může použít při hledání nového zaměstnání jako doklad o své praxi. Pokud je přitom takové hodnocení zpracováno věcně nesprávně (je ve vztahu k bývalému vojákovu bez opory v dosavadních služebních hodnoceních negativní), může ztížit jeho další pracovní uplatnění. Lze tedy uzavřít, že hodnocení při zániku služebního poměru není podkladovým úkonem ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s., je však způsobilé (v případě věcné nesprávnosti) zasáhnout do právní sféry bývalého vojáka.

7. Soud spatřuje jistou podobnost mezi hodnocením při zániku služebního poměru a pracovním posudkem vydávaným na žádost zaměstnance zaměstnavatelem při skončení pracovního poměru (§ 314 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce). Podle § 315 zákoníku práce pak nesouhlasí-li zaměstnanec s obsahem potvrzení o zaměstnání nebo pracovního posudku, může se domáhat do 3 měsíců ode dne, kdy se o jejich obsahu dověděl, u soudu, aby zaměstnavateli bylo uloženo přiměřeně jej upravit. V tomto druhu soudního řízení je přitom soud vázán konkrétním návrhem zaměstnance, jak má být posudek upraven (tak již rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 11. 1978, sp. zn. 13 Co 700/78).
8. Soud nevidí rozumný důvod, proč by soudní ochrana poskytovaná zaměstnancům v pracovním poměru v souvislosti s nesprávným pracovním posudkem měla být odpírána zaměstnancům ve služebním poměru v souvislosti s nesprávným hodnocením jejich služby na konci služebního poměru. Ostatně hodnocení při zániku služebního poměru není pouze institutem zákona o vojácích z povolání. Obdobnou úpravu obsahují i další zákony regulující služební poměr – srov. § 76 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, a § 43 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). Soud se ztotožňuje s žalobkyní, že hodnocení při zániku služebního poměru nemá charakter správního rozhodnutí – zákon nestanovuje jeho formální náležitosti, nemá strukturu správního rozhodnutí a není vydáváno v žádném řízení [ustanovení o řízení ve věcech služebního poměru se na něj nevztahují, srov. přiměřeně § 144 odst. 2 písm. b) a dále § 145 zákona o vojácích z povolání]. Obranou proti věcně nesprávnému hodnocení při zániku služebního poměru tak je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s. Jelikož zákon o vojácích z povolání nepředpokládá žádnou možnost, jak by se voják mohl proti věcně nesprávnému hodnocení při zániku služby jinak bránit (a to ani formou námitek, srov. naproti tomu § 17 odst. 3 zákona o vojácích z povolání v případě služebního hodnocení), může podat přímo žalobu k soudu. Vydal-li tedy služební orgán na žádost vojáka potvrzení o službě a písemné hodnocení při zániku služebního poměru podle § 23 zákona o vojácích z povolání, které je věcně nesprávné, může voják přímo podat zásahovou žalobu a domáhat se, aby soud přikázal služebnímu orgánu konkrétní úpravu hodnocení.
9. V projednávané věci je nicméně situace odlišná. Žalobkyně o hodnocení při zániku služebního poměru nepožádala, a toto přesto bylo vydáno a založeno do jejího osobního spisu. Žalobkyně žalobou nebrojí proti jeho věcné nesprávnosti (resp. nepožaduje jeho konkrétní úpravu), nýbrž žádá, aby bylo zlikvidováno. Z toho vyplývá, že žalobkyně vydané hodnocení při zániku služebního poměru ani nehodlá použít ve vztahu k třetím osobám, a v tomto ohledu ani nemůže být (nesprávným) hodnocením zasaženo do její právní sféry.
10. To ovšem nic nemění na tom, že dle žalobních tvrzení jsou v osobním spisu žalobkyně uchovávány nepravdivé a zkreslené údaje o její osobě. Ačkoliv z povahy věci je zřejmé, že žalovaný není oprávněn poskytovat hodnocení při zániku služebního poměru třetím osobám (to může jen žalobkyně), nelze vyloučit, že se s dokumenty založenými v osobním spise žalobkyně mohou seznamovat osoby (služební funkcionáři) působící v armádě či na Ministerstvu obrany. Soud proto rozumí žalobkyni, že se uchováváním tohoto hodnocení ve svém osobním spisu cítí dotčena na svých právech. Řešení této situace však vyžaduje odlišný postup, než v případě obsahové změny hodnocení dle § 23 zákona o vojácích z povolání.
11. Podle § 2a odst. 3 zákona o vojácích z povolání vedou služební orgány osobní údaje v osobním spisu vojáka a zakládají do něj doklady a podklady, které prokazují pravdivost a

přesnost osobních údajů. Dále vedou v osobním spisu vojáka doklady a podklady o průběhu jeho služebního poměru. Osobní údaje jsou vedeny i s využitím výpočetní techniky. Podle § 2a odst. 5 téhož zákona služební orgány zpracovávají při plnění služebních úkolů osobní údaje vojáka v rozsahu vyplývajícím z tohoto zákona. Nestanoví-li tento zákon jinak, postupují při shromažďování, uchovávání, zpřístupňování, předávání a jiném zpracovávání osobních údajů o vojácích a jiných fyzických osobách podle zvláštního právního předpisu.

12. Vydání hodnocení při zániku služebního poměru a jeho založení do osobního spisu není ničím jiným než zpracováním a uchováváním osobních údajů žalobkyně. Zvláštním právním předpisem je zde myšlen zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který je prováděcím zákonem k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů; „GDPR“). GDPR upravuje právo výmazu osobních údajů (čl. 17 a čl. 12 odst. 2 a 3 včetně soudní ochrany); současně však GDPR otázky obrany zjevně vylučuje ze své působnosti [čl. 2 odst. 2 písm. b)]. Zákon o zpracování osobních údajů nicméně sám zavádí stručnou úpravu možnosti výmazu osobních údajů v oblasti obrany (§ 48 a § 49).
13. Podle § 48 zákona o zpracování osobních údajů je správce nebo na základě jeho pokynu zpracovatel povinen provést výmaz osobních údajů, jakmile pomine účel, pro který byly osobní údaje zpracovány, nebo na základě žádosti subjektu údajů podle § 49. Podle § 49 odst. 1 téhož zákona může každý subjekt údajů, který má za to, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo s touto hlavou, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, a) požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení, nebo b) požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav, zejména provedením opravy, doplněním nebo výmazem osobních údajů. Podle odst. 2 je-li žádost subjektu údajů podle odstavce 1 písm. b) shledána oprávněnou, správce nebo zpracovatel bez zbytečného odkladu odstraní závadný stav (podtržení doplněno soudem).
14. Zákon o zpracování osobních údajů nestanoví žádný formalizovaný postup či výsledek žádosti dle § 49 odst. 1 tohoto zákona. Správce či zpracovatel tak mohou žádosti vyhovět faktickým úkonem (provést požadované změny), byť by v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů jistě bylo, aby subjekt údajů o výsledku jeho žádosti alespoň nějakým způsobem vyrozuměli. V tom je podstatný rozdíl oproti daleko podrobnější a formalizované úpravě obsažené v § 28 až § 30 téhož zákona, která se týká žádosti o přístup, opravu či výmaz osobních údajů zpracovaných za účelem předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech. Zákon zde v § 30 odst. 4 stanovuje spravujícímu orgánu povinnost vyrozumět subjekt údajů o vyřízení jeho žádosti, a to písemně s uvedením důvodů. Judikatura pak dovodila, že písemná informace podle § 30 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů je materiálně rozhodnutím, proti němuž se lze bránit žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2020, č. j. 4 Azs 246/2020-27, publ. pod č. 4113/2021 Sb. NSS).
15. Naproti tomu výsledkem žádosti dle § 49 odst. 1 zákona o zpracování osobních údajů je faktický úkon, který nemá znaky rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016-41, publ. pod č. 3779/2018 Sb. NSS). Pokud správce či zpracovatel této žádosti nevyhoví (nebo

nevyhoví zcela), může se subjekt údajů obrátit na soud, a to právě zásahovou žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s. Žádost o odstranění závadného stavu dle citovaného § 49 odst. 1 zákona o zpracování osobních údajů je však nutno považovat za právní prostředek nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s., který je třeba před podáním žaloby vyčerpat.

16. Z obsahu žaloby a připojených listin je zjevné, že žalobkyně se neobrátila na správce či zpracovatele s žádostí o odstranění závadného stavu podle § 49 odst. 1 zákona o zpracování osobních údajů, a přímo podala zásahovou zápůřčí žalobu. Její žaloba je tak nepřípustná podle § 85 s. ř. s. Žalobkyni přitom nic nebrání tuto žádost podat a nebude-li vyřízena podle jejích představ, bránit se proti jejímu výsledku zásahovou žalobou. V ní se pak především může domáhat, aby soud žalovanému přikázal odstranění konkrétního hodnocení při zániku služebního poměru z jejího osobního spisu a jeho zničení (likvidaci). Právní úprava v § 87 s. ř. s. naopak neumožňuje, aby soud toto hodnocení „zrušil“, ani aby žalovanému ukládal jakékoliv povinnosti k blíže neurčeným jiným hodnocením žalobkyně, jak žalobkyně uváděla v petitu této žaloby.
17. Jelikož je podaná žaloba na ochranu před nezákonným zásahem nepřípustná, soud ji odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.
18. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
19. Podle § 10 odst. 3 věta třetí zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, platí, že byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek. Soud proto rozhodl, že žalobkyni bude v přiměřené lhůtě vrácena částka 2 000 Kč. Současně soud žalobkyni vyzval, aby soudu sdělila číslo bankovního účtu, na nějž může být soudní poplatek vrácen.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 21. února 2024

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu